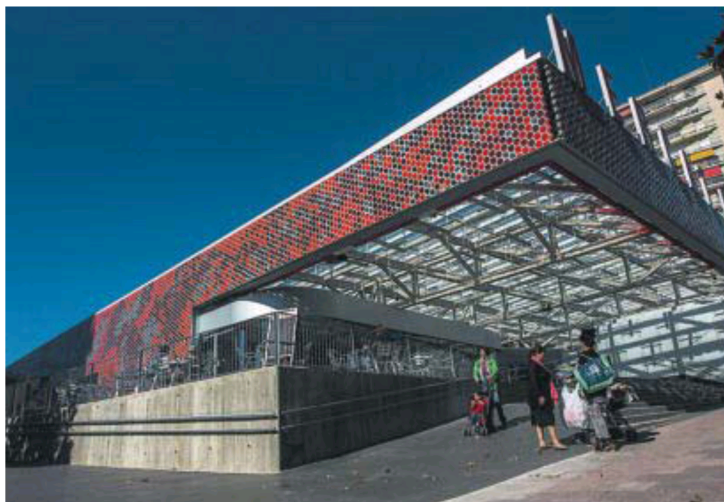

QUADERN Dijous, 30 de maig del 2013

CRÍTQUES. 5

El Mercat de la Guineueta, al passeig de Valldaura de Barcelona, amb el nou embolcall de colors. / C. RIBAS

ARQUITECTURA

'Packaging'

Xavier Monteyés

El Mercat de la Guineueta, al passeig Valldaura, forma part d'un conjunt de mercats barcelonins d'una època: edificis baixos i generalment de formigó armat que van substituir els vells mercats de ferro i cobertes altes a dues aigües del centre de la ciutat. D'aquesta classe són el de Virrei Amat, el de Sant Gervasi, el de les Corts o el de Felip II. Mercats que han anat transformant la seva fesomia els darrers anys, l'objectiu dels quals sembla obeir a la idea política de donar una "nova imatge"; i mentre els vells mercats de ferro han seguit mantenint la seva presència, els de formigó, menys apreciats, se'ls embolcalla amb materials actuals, llampants, translúcids o lleugers. Tota una metàfora dels productes preparats, envasats i dietètics que s'han anat obrint pas als nostres mercats.

Aquest de la Guineueta és especialment singular, entre altres raons perquè està ubicat en una zona de la ciutat formada per blocs d'habitatges i que exhibeix espais lliures d'una certa grandària. Ara, al cap d'uns anys, mostren la seva nova cara tamiada i completada per arbres democràtics que ens recorden els temps en els quals la ciutat estava mancada d'elements d'urbanització, així com les lluites per aconseguir-los.

En aquest context de peces aïllades en un tapis més o menys continu per a vianants, aquests mercats de formigó es trobaven en el seu medi natural. El mercat reformat ha augmentat considerablement la seva superfície i ha introduït a la banda oposada al passeig Valldaura una infraestructura soterrada i completada amb un supermercat, element comú a totes les reformes dels mercats municipals endegades des de fa uns anys. A l'interior, algunes intervencions a la pintura i a la il·luminació fan evident aquesta posada al dia.

Detall de la gelosia hexagonal. / C. R.

El Mercat de la Guineueta, remodelat ara, és dels de l'època de formigó armat

Uns panells amb gelosia hexagonal són l'element més singular de la reforma

A l'exterior, el mercat sembla estendre la seva base escampant-se amb voladissos, talussos, rampes i escales, entre els quals sobresurt la marquesina de l'entrada, immensa i enlletgida per les lletres "Mercat de la Guineueta", que ajuda a donar un encaix urbà a la nova entrada. Però el més singular de la reforma és sens dubte l'embolcall constituït per plaques de formigó —conegut com "formigó d'altres prestacions"—, que formen una banda

continua per sobre de portes i aparadors i que en alguns casos arriba fins al paviment. Uns panells dibuixen una gelosia hexagonal amb forats rodons segellats amb policarbonat de colors, molt vistosa gràficament. Una forma que també es repeteix en els cels rasos, amb una altra coloració.

Els hexàgons en gelosia i els colors són tota una troballa, en fer tornar a l'escena aquestes figures geomètriques quasi desaparegudes del nostre repertori. Fa uns anys era habitual el treball a diferents escales amb aquestes formes que traspuen coordinació modular i concatenació, una expressió del prestigi que aleshores tenia la química orgànica. Aquests panells són la part visible de la reforma, que ha consistit a rodejant l'antiga construcció amb una crugia més i imprimir així unitat visual al conjunt. Ressalta aquesta formalització de panells formant grans obertures per contraposició al sistema constructiu de formigó existent, amb voltes i jasseres. Mentre que l'antic deixava sentir una predilecció pel pes, la gravetat i una certa penombra, el nou amaga el pes amb força llum natural i resol el conjunt amb més habilitat gràfica que arquitectònica, cosa per altra banda absolutament actual i en la qual podem veure una creixent predilecció per packaging.

Ara que encara es poden veure les filigranes estructurals d'acer a la marquesina, amb el seu revestiment contra incendis, ens fa pensar que les estructures han passat a la clandestinitat, amagades elegantment sota la nova pell colorista i pixelada. Una tendència que sembla agermanar l'arquitectura contemporània.

MARGINALIA

Eros o teologia?

Jordi Llovet

És un misteri que el *Càntic dels càntics*, o el *Cantíssim*, del pseudo-Salomó, entrés a formar part de canó de la Bíblia. Vistos els llibres mosaics, històrics, sapiencials i profètics, el contingut del *Càntic* sorpren pel seu caràcter eròtic, molt difícil d'assimilar a categories transcendents. Potser va ser la subtil tradició interpretativa dels alexandrins —aneu a saber— allò que va permetre que aquest llibre s'incorporés al cos dels Llibres Sagrats, encara que costa molt de llegir qualsevol de les estrofes d'aquest cant amb una altra clau que no sigui la profana, és a dir, l'amor apassionat d'un noi per una noia negra, o de pell morena per a més senyals —*nigra sum sed formosa*—, i a la inversa. Efectivament, un vers com l'inicial, "Que m'ompli de peçons la seva boca", és de difícil reconversió a un sentit teològic. Però això és el que van fer els rabins que custodiaven, amb zel, l'estricta observança de la Llei i recte caràcter moral d'aquest llibre prodigiós, un dels llibres de la Bíblia que ha tingut el més alt rendiment literari al llarg dels segles: des de Chaucer i el famós "llir entre cards", d'Ausiàs March, fins a la novel·la de Toni Morrison, *Song of Solomon*, passant per Milton, Byron o Thomas Hardy. Potser el fet que el *Cantíssim* s'atribuís a Salomó va ser la causa que el llibre, al capdavant, constés a gairebé totes les versions jueves i cristianes dels Llibres.

Moguts per aquest afany de traduir en termes teològics allò que és, a ull nu, un magnífic poema d'amor d'influència potser egípcia, potser oriental, no solament hi ha hagut exegetes (quasi tots) que han transformat l'Amat en Déu i l'Amada en el fidel o en l'Església, sinó que també hi ha hagut traductors que han desintegrat literalment el caràcter eròtic del llibre i l'han transformat en descripció pura de l'amor entre els homes i Déu: així el nostre Jacint Verdaguer, molt inspirat, que va traduir com segueix els primers versos del *Supercàntic*: "De ton llavi ab la mística besada / regalada / besa-m, Espòs Diví, / puix són millors / els seus amors / que l'vi" (*L'Avenc*, 1907). No estava malament la versió de mossèn Clascar (1918), ni ho estan totes les que han aparegut amb posterioritat; però totes tinen a una castedat tan angèlica com inversemblant.

Cap no té la bellesa i alhora la justícia filològica que presenta aquesta que, amb cròtals ressonants, presentem avui: *Càntic dels càntics de Salomó*, edició i

traducció de Narcís Comadira i Joan Ferrer, Barcelona, Fragmenta Editorial, 2013. Els traductors han procedit de la mateixa manera que van fer-ho Bosch Gimpera i Maragall en el cas dels *Himnes homèrics*: Ferrer ha fet, prèviament, una versió literal del llibre, i després Comadira ha donat a aquesta versió literal la forma poètica (no mètrica, cosa que hauria resultat ortopèdica) que eleva la literalitat fins a l'altura de la verbal bellesa.

Llevat de l'ús innecessari o pleonàsmic dels possessius (excusa'm, Narcís gens narcisista!), com en el cas: "Pujaré a la palmera, / en colliré els seus fruits", la versió de Comadira és de tot punt admirable, lloadora i plausible, és a dir, digna d'un *plausus* no solament acadèmic, sinó també del *uulgus*. El lector que tingui tirada a llegir la Bíblia, i encara més el qui la tingui a llegir poesia amorosa, s'adeltarà amb aquesta nova versió de l'*Hipercàntic*.

També és coherent que Joan Ferrer, que hi inclou, a mena d'apèndix, un *Assaig de lectura*

A Salomó se li atribuï el *Cantíssim*.

"S'edita la millor versió del 'Càntic dels càntics' feta fins ara en català"

del llibre bíblic, no hagi fet cas de l'enorme acumulació d'interpretacions al·legòriques, totes forçades, que s'han fet d'aquest poemeta eròtic —recordo les de l'erudit setcentista Felipe Scio de San Miguel, que generen estupefacció i calfreds, reproduïdes (o plaguades) a la Bíblia de Torres Amat— i s'hagi limitat a comentar el text partint de la base que es tracta d'un poema d'amor humà, no divinal. Justament perquè ens trobem davant un llibre que només és bíblic per un error d'òptica rabínica, però que, fet i fet, és un poema inspiradíssim d'eroticisme pur, el llibre farà les delícies de qualsevol lector.